

**POSELSTVÍ PAPEŽE BENEDIKTA XVI. K XCVII. SVĚTOVÉMU DNI
MIGRANTŮ A UPRCHLÍKŮ
16. LEDNA 2011**

„Jediná rodina lidstva“

Drazí bratři a sestry,

světový den migrantů a uprchlíků poskytuje celé církvi možnost zamyslet se nad tématem rostoucího fenoménu migrace, modlit se, aby se srdce otevírala pro křesťanskou pohostinnost, a pracovat na tom, aby se ve světě šířily spravedlnost a láska, opory pro vytváření účinného a trvalého míru. "Milujte se navzájem: jak jsem já miloval vás" (Jan 13, 34) je výzva, s níž se Pán na nás naléhavě obrací a neustále nás obnovuje. Pokud nás Otec vyzývá, abychom byli milovanými syny v jeho předraženém Synu, vyzývá nás rovněž, abychom se všichni navzájem uznávali jako bratři v Kristu.

Ze silného pouta mezi všemi lidskými bytostmi se rodí téma, které jsem vybral pro naši letošní úvahu "Jediná rodina lidstva" – jediná rodina bratří a sester ve společnostech, které se stávají stále více multietnické a interkulturní, a kde jsou i lidé z různých náboženství nuceni k dialogu, aby se mohlo nacházet pokojné a plodné soužití s úctou k legitimním rozdílnostem. II. vatikánský koncil říká, že "všechny národy tvoří přece jedno společenství, mají jeden původ, protože Bůh dal všemu lidstvu přebývat na celém povrchu země (srov. Sk 17, 26). Mají také jeden poslední cíl, Boha. Jeho prozřetelnost, projevy jeho dobroty a spasitelné úmysly se vztahují na všechny lidi."¹ My tak "nežijeme vedle sebe nahodile; jako lidé jsme všichni na těžké cestě, a proto kráčíme jako bratři a sestry".²

Cesta je stále stejná, je to cesta života, ale situace, které v jejím průběhu překonáváme, jsou rozličné. Mnozí musí čelit těžké zkušenosti migrace v jejích nejrůznějších projevech – migraci vnitřní nebo mezinárodní, trvalé nebo sezónní, ekonomické nebo politické, dobrovolné nebo nucené. V různých případech je odchod z vlastní země způsoben rozličnými formami pronásledování, takže se útěk stává nutným. Samotný jev globalizace, charakteristický pro naši epochu, není jen společensko-ekonomickým procesem, kdy se "lidstvo samo stává stále více vzájemně propojeným" a překlenuje zeměpisné a kulturní hranice. V této souvislosti církev bez ustání připomíná, že hluboký smysl tohoto epochálního procesu a jeho základní etické kritérium vycházejí právě z jednoty lidské rodiny a jejího rozvoje k tomu, co je dobré.³ Všichni patří k jedné jediné rodině, migranti i národy, které je přijímají, a všichni mají stejné právo využívat pozemských statků, jejichž určení je všeobecné, jak učí sociální nauka církve. Tady nacházejí svůj základ solidarita a sdílení.

"Společné dobro a úsilí o ně v globalizující se společnosti proto nutně nabývá dimenzí celé lidské rodiny, tedy společenství národů a států, a to tím, že lidské obci dávají formu jednoty a pokoje, čímž do určité míry předjímají a předobrazují ničím neomezenou obec Boží."⁴ S touto perspektivou se máme dívat i na existenci migrace. Jak již podotkl Boží služebník Pavel VI., "uvolnění bratrských svazků, jak mezi jednotlivci, tak mezi národy" je velkou příčinou zaostalosti.⁵ A můžeme dodat, že velmi silně dopadá na jev migrace. Lidské bratrství představuje někdy překvapující zkušenost vztahu, který silným poutem spojuje jednoho člověka s druhým, od něj odlišným, a to jen na základě prostého

¹ II. Vatikánský koncil. Deklarace o poměru církve k nekřesťanským náboženstvím *Nostra aetate* (28. října 1965), č. 1. *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995.

² BENEDIKT XVI. *Poselství k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2008* (8. prosince 2007), č. 6. ACTA ČBK 3 (2008). Praha: ČBK, 2008, s. 57.

³ Srov. BENEDIKT XVI. Encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a v pravdě *Caritas in veritate* (29. června 2009), č. 42. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009.

⁴ BENEDIKT XVI. Encyklika *Caritas in veritate* (29. června 2009), č. 7, s. 14.

⁵ PAVEL VI. Encyklika o rozvoji národů *Populorum progressio* (26. března 1967), č. 66. *Sociální encykliky* (1891–1991). Praha: Zvon, 1996, s. 251.

faktu, že oba jsou lidé. Pokud se bratrství přijímá a žije zodpovědně, udržuje život ve společenství a sdílení se všemi, zvláště s migranty, a podporuje sebedarování druhým pro jejich dobro i pro dobro všech v místním, národním i mezinárodním společenství.

U příležitosti tohoto světového dne slaveného v roce 2001 zdůraznil ctihodný Jan Pavel II., že "[universální všeobecné dobro] zahrnuje celou rodinu národů nad hranicemi jakéhokoli národnostního egoismu. O právu na emigraci je třeba uvažovat v tomto kontextu. Církev je přiznává každému člověku v dvojím smyslu: jako možnost odejít z vlastní země a možnost vstoupit do jiné země kvůli hledání lepších životních podmínek".⁶ Státy mají zároveň právo regulovat příliv migrantů a chránit vlastní hranice při současném řádném respektování důstojnosti každé lidské osoby. Kromě toho mají imigranti povinnost integrovat se do přijímajících zemí a respektovat jejich zákony a národní identitu. "Jde o to, aby přijetí hodné člověka, zejména je-li v nouzi, bylo v souladu s nezbytnými podmínkami důstojného a pokojného života jak pro původní obyvatele, tak pro přistěhovalce."⁷

V tomto kontextu je přítomnost církve jakožto Božího lidu na cestě dějinami uprostřed všech ostatních národů zdrojem důvěry a naděje. "Církev je totiž v Kristu jakoby svátost neboli znamení a nástroj vnitřního spojení s Bohem a jednoty celého lidstva."⁸ Díky působení Ducha Svatého v ní "snaha o uskutečnění všelidského bratrství není marná".⁹ Je to především svatá eucharistie, která utváří v srdci církve nevyčerpatelný zdroj společenství pro celé lidstvo. Díky ní Boží lid obsahuje "všechny národy, kmeny, plemena a jazyky" (Zj 7, 9) nikoli nějakou posvátnou mocí, ale nejvyšší službou lásky. Prožívání lásky, zvláště ve vztahu k chudým a slabým, je ve skutečnosti kritériem, které dokazuje autentičnost eucharistických slavení.¹⁰

Ve světle tématu "Jediná rodina lidstva" je třeba uvažovat zvláště o situaci uprchlíků a jiných nucených migrantů, kteří tvoří značnou část fenoménu migrace. Mezinárodní společenství přijalo určitá opatření ve vztahu k těmto osobám, které unikají před násilím a pronásledováním. Respektování jejich práv, jakož i správná péče o bezpečnost a sociální soudržnost usnadňují stabilní a harmonické soužití.

I v případě nucených migrantů se solidarita živí ze "zásoby" lásky, která se rodí z přesvědčení, že jsme jedna rodina lidstva, a, jak věříme my, katolíci, že jsme členy mystického Kristova těla. Ocítáme se totiž v závislosti jedni na druhých a všichni jsme zodpovědní za bratry a sestry v lidstvu a ti, kdo věří, i jsou zodpovědní i ve víře. Jak jsem měl již příležitost říci, "přijímat uprchlíky a poskytovat jim pohostinství je pro všechny povinným skutkem lidské solidarity, aby se uprchlíci necítili izolováni z důvodu netolerantnosti a nezájmu".¹¹ To znamená, že těm, kdo jsou nuceni opustit své domovy nebo svou zemi, se dostane pomoci, aby našli místo pro život v míru a bezpečí, aby mohli pracovat a přijímat práva i povinnosti platné v přijímající zemi za své. Mají tak přispívat ke všeobecnému dobru, aniž by zapomínali na náboženský rozměr života.

Zvláštní myšlenku, stále za doprovodu modlitby, bych nakonec chtěl adresovat zahraničním a mezinárodním studentům, kteří rovněž představují rostoucí skupinu v rámci velkého fenoménu migrace. Jedná se o zvláště důležitou kategorii s ohledem na to, že se do svých zemí vrátí jako řídicí osobnosti. Oni vytvářejí kulturní a ekonomické

---

⁶ JAN PAVEL II. *Poselství k Světovému dni uprchlíků 2001* (4. února 2001), 3; srov. Jan XXIII. Encyklika o nejnovějším vývoji života společnosti a o jeho utváření ve světle křesťanského učení *Mater et Magistra* (15. května 1961), č. 30. *Sociální encykliky* (1891–1991). Praha: Zvon, 1996, s. 124; PAVEL VI. Apoštolský list kardinálu Maurici Royovi, předsedovi Papežské komise *Iustitia et pax*, k 80. výročí *Rerum novarum Octogesima adveniens* (14. května 1971), č. 17, *tamtéž*, s. 276.

⁷ JAN PAVEL II. *Poselství k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2001* (8. prosince 2000), č. 13. Praha: ČBK, 2000, s. 10.

⁸ II. Vatikánský koncil. Věroučná konstituce o církvi *Lumen gentium* (21. listopadu 1964), č. 1. *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995.

⁹ Týž. Pastorační konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes* (7. prosince 1965), č. 38, *tamtéž*.

¹⁰ Srov. JAN PAVEL II. Apoštolský list biskupům, kněžím a věřícím laikům k Roku eucharistie (říjen 2004 – říjen 2005) *Mane nobiscum Domine* (7. října 2004), č. 28. Praha: ČBK, 2004.

¹¹ BENEDIKT XVI. *Generální audience z 20. června 2007, Insegnamenti di Benedetto XVI, II* (2007), s. 1158.

"mosty" mezi svými a přijímajícími zeměmi, což směřuje právě k vytváření "jedné rodiny lidstva". Toto přesvědčení má podporovat angažovanost ve prospěch zahraničních studentů a zaměřit pozornost na jejich konkrétní problémy. Jsou to: ekonomický nedostatek anebo obtíže osamocení v kontaktu s velmi odlišným sociálním a univerzitním prostředím, jakož i obtíže se začleněním migrantů. Při této příležitosti rád připomínám, že "příslušnost k univerzitnímu společenství znamená nacházet se na křižovatce kultur, které zformovaly moderní svět".¹² Ve škole a na univerzitě se formuje kultura nových generací; na těchto institucích do velké míry závisí jejich schopnost vidět lidstvo jako jednu rodinu povolanou k jednotě v různosti.

Drazí bratři a sestry, svět migrantů je rozsáhlý a různorodý. Zná nádherné a slibné zkušenosti, ale bohužel i mnohé jiné, které jsou dramatické a nedůstojné člověka a společností, jež si říkají občanské. Pro církev tato zkušenost vytváří výmluvné znamení našich časů, které ozřejmuje povolání lidstva vytvářet jednu jedinou rodinu; zároveň představuje těžkosti, jež ho rozdělují a trhají, místo toho, aby ho sjednocovaly. Neztrácejme naději a prosme společně Boha, Otce všech, aby nám pomáhal, každému v první osobě, být muži a ženami schopnými bratrských vztahů, a aby na sociální, politické a institucionální úrovni narůstalo pochopení a vzájemná úcta mezi národy a kulturami. Spolu s těmito přáními vyprošuji přímluvu Nejsvětější Panny Marie, *Stella maris*, a ze srdce všem posílám své apoštolské požehnání, zvláště migrantům a uprchlíkům i těm, kdo na tomto důležitém poli pracují.

Castel Gandolfo 27. září 2010

BENEDICTUS PP. XVI

---

¹² Jan Pavel II. Biskupům USA z církevních provincií Chicago, Indianapolis e Milwaukee při návštěvě "ad limina", 30. května 1998, 6, *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XXI, 1 (1998), s. 1116.